

2009ko EUSKO LEGEBILTZARRERAKO HAUTESKUNDEAK

JARRAIBIDEEN ESKULIBURUA

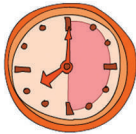
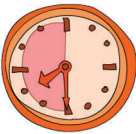
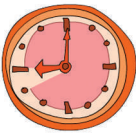
HAUTESKUNDEETAKO MAHAIKIDEENTZAT

- Indarrean dagoen Eusko Legebiltzarrerako hauteskundeei buruzko ekainaren 15eko 5/1990 Legearen arabera, Ekainaren 19ko 15/1998 Legeak, urriaren 4ko 6/2000 Legeak, martxoaren 28ko 1/2003 Legeak eta otsailaren 18ko 4/2005 Legeak aldatuta.
- Hauteskunde-Batzorde Zentralak eta Euskal Autonomia Erkidegokoak gainbegiratuta eta Eusko Jaularitzako Kontseiluak onartua.

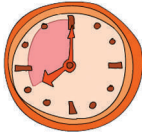
Hauteskundeetako jarduera nagusiak

Ordutegia
eguna bozketa

		Eskuliburuaren orrialdea
08:00 ordu	Hauteskunde-mahaia eratzea	
	– Mahaiburutza, mahaikidetza titularrak eta horien ordezkook bilduko dira hauteskunde-mahaia eratzeko.	12
	– Ikuskatzaileen izendapen-agiriak jasoko dira.	14
08:30 ordu	– Hautestontzia eta hauteskunde-kabina nola dauden egiaztatuko da, baita boto-txartelak, gutun-azalak eta gainerako hauteskunde-inprimakiak ere.	9, 43
	– Hauteskunde-mahaia eratzeko akta eta idatziko da.	16
09:00 ordu	Bozketa	
	– Hauteslekua ireki eta bozketari ekingo zaio.	24
	– Bozketa egiteko modua:	
	› Hautesleak identifikatzea.	24
	› Hauteskunde-mahaiko Erroldan hautesleek izena eman duten egiaztatuko da.	24
	› Boto-txartela hautestontzian sartuko da.	28
	› Mahaiko zerrenda zenbakidunean idatziko da boto-emaile bakoitzaren izena.	30
	› Hauteskunde-mahaiko bozketa amaituko da.	31
20:00 ordu		

Ordutegia
eguna bozketa

20:00
etatik
aurrera:

Zer egin behar da bozketa ixteko

- Posta bidezko botoa: Irekiko da eta hautestontzian sartuko.
- Mahaikideek eta ikuskatzaileek botoa emango dute.
- Botoak zenbatzea:
 - › Boto baliogabeak eta zuriak.
 - › Mahaiko hauteskunde-emaitzak iragarriko dira.
 - › Mahaiko boto-zenbaketaren behin-behineko jakinarazpena Euskal Administrazioaren ordezkari eta ikuskatzaileei emango zaie, baita eskatuko duten ahaldunei ere.
- Hauteskunde-eguna amaitzea:
 - › Hauteskunde-mahaiaren Bilkura-akta berridatziko da.
 - › Epaitegian aurkeztuko dira 4 gutun-azaletan sartutako hauteskunde-agiriak.

Eskuliburuaren
orrialdea

31

33

35

37

38

38

41

Aurkibidea

		Orr.
I	Mahaiako hauteskunde-agiriak	
a	Eskuliburua eta CDa, Hauteskundeetako mahaikideentzako jarraibideak dituena.	7
b	Mahaiako hauteskunde-agirien zerrenda eta horien ezaugarriak.	7
c	Mahaikide bakoitza abisatu.	9
d	Boto-txartel, gutun-azal, hautestontzi eta kabinen egoera.	9
e	Hauteskunde-aretoaren baldintzak egiaztatzea.	11
II	Hauteskunde-mahaiak	
a	Mahaiak eratztea.	12
b	Mahaiak osatzea.	12
c	Mahaiburutza eta Mahaikidetza titularrak ordezkatztea.	13
d	Mahaiak ezin eratztea.	13
e	Ikuskatzaileen izendapen-agiriak jasotzea.	14
f	Mahaia eratzeko akta.	16
g	Osatzeko aktaren kopiak egitea.	16
h	Bozketa iraun bitartean, Mahaiburutza, Mahaikidetzak eta ordezkoak egotea edo ez egotea.	17
III	Mahaikideak	
a	Mahaiburutzaren eta Mahaikidetzen eginkizunak.	18
b	Mahaiburutzaren eta Mahaikidetzen agintea.	19
c	Mahaiburutzaren eta Mahaikidetzen eskubideak.	20
d	Ikuskatzaileen ahalmenak.	20
e	Ahaldunen ahalmenak.	22

		Orr.
IV	Bozketa	
a	Bozketa hastea.	24
b	Bozkatzeko eskubidea egiaztatzea.	24
c	Erroldako ziurtagiri bereziak hauteskunde-mahaietan bozkatu ahal izateko.	28
d	Bozketa garatzea.	28
e	Oharpenak Mahaiko boto-emaileen zerrenda zenbakidunean.	30
f	Bozketa etetea.	30
g	Bozketa bertan behera uztea.	30
h	Bozketa amaitzea.	31
i	Posta bidezko botoa:	
	› Ireki eta gero, hautesontzian sartuko da.	31
	› Onartzea.	32
	› Aurka egitea.	32
j	Mahaikideek eta ikuskatzaileek botoa emango dute.	33
k	Mahaiko boto-emaileen zerrenda zenbakidunean sinatzea.	33
l	Bozketaren ziurtagiria hautesleentzat.	33
m	Lokalean sar edo egon daitezkeen pertsonak.	34
V	Boto-zenbaketa eta kontaketa	
a	Boto-zenbaketaren izaera publikoa.	35
b	Boto baliogabeak eta zuriak.	35
c	Mahaiko botoak kontatzeko prozedura.	36
d	Mahaietako emaitzak aldarrikatzea.	37
e	Euskal Administrazioaren ordezkariak.	38
f	Hautezkunde-mahaiko boto zenbaketa behin-behinean jakinaraztea.	38
g	Hauteskunde-mahaiaren Bilkura-akta.	38

		Orr.
VI	Hauteskunde-agiriak prestatzea eta ematea	
a	Hauteskunde-agiriak banatzea gutun-azal zenbakidunetan.	41
b	Hauteskunde-agiriak Epaitegian aurkeztea.	42
Eranskina	Hauteskunde-mahaian egongo diren agirien ereduak	
-	Mahaiburutzari zuzendutako bi gutun-azal, Mahai horretako ikuskatzaileen izendapen-agirien kopiak dituena (Eredua: EHIA/5.2 eta 5.3).	44
-	Bozketa-agiria, Mahaiak beteko duena hautesleak eskatuta (Eredua: EHDM/8.11).	45
-	Epaitegiak Mahaiari bidalitako agiria, 1., 2., 3. eta 4. gutun-azalak eman izana egiaztatzen duena (Eredua: EHDM/8.9).	46
-	Lau gutun-azal (marroi kolorekoak) Mahaiako hauteskunde-agirietarako (Eredua: EHDM/8.5, 8.6, 8.7 eta 8.8).	47
-	Boto-emaielen zerrenda zenbakiduna (Eredua: EHDM/8.4).	49
-	Hauteskunde-mahaia eratzeko akta (Eredua: EHDM/8.3).	51
-	Hauteskunde-mahaiaren behin-behineko boto-zenbaketa jakinaraztea (Eredua: EHDM/8.2).	52
-	Hauteskunde-mahaia eratzeko akta (Eredua: EHDM/8.1).	53

a – Eskuliburua eta CDa, Hauteskundeetako mahaikideentzako jarraibideak dituen

Eskuliburu hau zozketa bidez izendaturiko pertsonentzat da, hain zuzen, Hauteskunde-mahaia osatu behar dutenentzat, hauteskunde-egunean dituzten eginkizunak errazago burutzeko asmoz. Eskuliburu honekin batera, Hauteskunde-mahaietan parte hartu behar dutenen prestakuntza hobetzeko eta errazteko, testuak eta irudiak dituen CD multimedia doa. CD horrek hainbat bideo eta jarraibide ditu Mahaia eratzeari buruz, bozketa eta boto-zenbaketaren prozesuari buruz, baita mahaietako kideentzat urruneko hainbat prestakuntza-test ere, aipatu karguak zuzen betetzeko ezagupenen auto ebaluazioa egiten duena.

Hauteskunde-Batzorde Zentralak eta Euskal Autonomia Erkidegokoak gainbegiratu eta Eusko Jaurlaritzako Kontseiluak onartu duen materiala da, bere izendapenarekin batera ematen dena. Eranskin batek osatzen du, Mahaiak erabili behar dituen hauteskunde-agirien ereduak eta jakin beharreko hauteskunde-telefonoen gida dituen.

b – Mahaiko hauteskunde-agirien zerrenda eta horien ezaugarriak

Dagokion lana betetzeko, Mahaiak agiri eta inprimaki hauek izan beharko ditu:

1 – Mahaiari dagozkion Hauteskunde-Erroldako Zerrendaren bi ale ziurtatuta. Zerrendaren ale bat gelako sarreran jarriko da, boto-emaileek ikusteko aukera izan dezaten eta beste alea mahaikoen eskueran egongo da, mahaikideek dena delako boto-emailea erroldan ageri den edo ez egiaztatu ahal izateko.

2 – Hauteskunde-mahaia eratzeak aktak (Eredua: EHDM/8.1).

3 – Hauteskunde-mahaiaren behin-behineko boto-zenbaketa jakinaraztea (Eredua: EHDM/8.2).

4 – Hauteskunde-mahaia eratzeak aktak (Eredua: EHDM/8.3).

- 5** – Boto-emileen zerrenda zenbakiduna (Eredua: EHDM/8.4).
 - 6** – Mahaiko hauteskunde-agirietarako lau gutun-azal (marroi kolorekoak) (Eredua: EHDM/8.5, 8.6, 8.7 eta 8.8).
 - 7** – Epaitegiak Mahaiari bidalitako 1., 2., 3. eta 4. gutun-azalak sartu izanaren agiria (Eredua: EHDM/8.9).
 - 8** – Bozketa-agiriak dituen bloka, hautesleek hala eskatuta Mahaiak beteko dituen (Eredua: EHDM/8.11).
 - 9** – Bi gutun-azal Hauteskunde-mahaiko burutzarentzat, bertan jardun eta erroldatutako ikuskatzaileen izendapen-agirien kopiak dituen (Eredua: EHIA/5.2 eta 5.3).
 - 10** – Edo Bere kasuan, Hauteskunde-mahaian erroldatuta dauden pertsonen zerrenda, baina ikusteko urritasuna eta Braille irakurketa eta idazketa sistema ezagutzen dutenak. Horretaz gain, %33ko edo goragoko mailako ezintasuna izaera onarturik eduki beharko dute eta Eusko Jaurlaritzari jakinarazi diote botoa emateko modu hori erabiltzeko asmoa, izan ere araudiak talde horrentzat aurreikusten baitu botoa emateko prozedura eskuragarria.
- Kasu horietarako, bozketa sistema hori erabiltzeko arauzko agiriak egongo dira eta, Mahaiak aipatu zerrendan sartutako pertsonen emango dizkiena (zerrendako bakoitzarentzat agiri horiek dituen karpeta egongo baita).

c – Mahaikide bakoitza abisatu

Mahaiburutzak eta Mahaikidetzek jakin behar dute zein den Euskal Administrazioaren ordezkaria, dietei dagokiena ordaintzeko ardura izango baitu eta, hala badagokio, Hauteskunde-mahaian ez dauden hauteskunde-agiriak emango baitizkie. Horietako bat falta bada, mahaiaren Eskualdeko Hauteskunde-Batzordeari jakinaraz diezaiokete gorabehera hori, gehiago ekar dezaten. (Ikusi jakin beharreko udaletako eta Eskualdeko Hauteskunde-Batzordeko hauteskundeetako telefono gida).

d – Boto-txartel, gutun-azal, hautestontzi eta kabinen egoera

1 – Boto-txartel zuriak Hauteskunde-mahaia dagoen aretoan bertan jarriko dira, altzari edo mahai osagarrietan, baina hortik aldentuta mahaiburuak eta gainontzeko mahaikideek ikusteko moduan.

2 – Hauteskunde-mahaian ezingo da inoiz ere boto-txartelik egon.

3 – Hauteskunde-areto guztietan hauteskunde-kabina egongo da hormaren kontra jarrita, nahi duen hautesleak erabil dezan boto-txartela gutun-azalean sartzeko. Horren ondoren, gutun-azala Mahaiburutzari emango dio (Eusko Legebiltzarrerako hauteskundeei buruzko 5/1990 Legearen 99.2 artikulua).

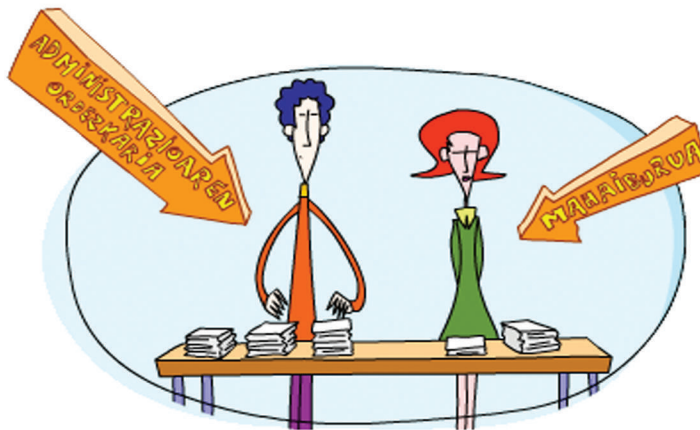
4 – Hauteskunde-kabinetan, une oro, behar beste boto-txartel eta gutun-azal ofizial egon beharko da, hautesleen eskuragarri.

5 – Mahaiburutza arduratuko da hautagai-zerrenda guztien boto-txartelak egoteaz dagokion altzarian edo mahaitxo osagarrian, bozkatzeko ordu guztietan.

6 – Hauteskunde-mahaian edozein kolorekoa izan daitekeen hautestontzi bakarra egongo da, Eusko Legebiltzarrerako hauteskundeetarako (Eusko Legebiltzarrerako hauteskundeei buruzko 5/1990 Legearen 99.1 artikulua).

7 – Hauteskunde-mahai bakoitzeko hautestontzia zigilatutik egongo da, mahaiko kideek, ikuskatzaileek eta ahaldunek jakin gabe inork ireki ez dezan. Zigilua apurtzen edo hondatzen bada, Mahaiburutzak ziurtatu beharko du hautestontzia itxi egin dela eskura duen edozein gauza erabiliz.

8 – Bozketa egunean, Mahaia eratzeko orduan nahiz geroagoko edozein unetan, lehen aipatutako edozein osagairen bat falta bada, Mahaiburutzak berehala jakinaraziko dio Mahai horretako Euskal Administrazioaren ordezkariari edo dagokion Eskualdeko Hauteskunde-Batzordeari, eta horrek beharrezko horniketa egingo du (Eusko Legebiltzarrerako hauteskundeei buruzko 5/1990 Legearen 99.4 eta 109. artikulua).

e – Hauteskunde-aretoaren baldintzak egiaztatzea

Hauteskunde-mahaiaren Hauteskunde-aretoa baldintza egokietan egon beharko da botoa emateko.

Hauteskunde-mahaiko kide guztientzako beste aulki eta mahai egon beharko dira, hala nola argi egokia, bulegoko materiala eta hautesleku, barruti, atal eta mahaiaren tokia adierazteko errotuluak.

Ikusteko urritasuna duten pertsonak Eusko Jaurlaritzari jakinarazi badiote Braille botoa emateko asmoa, araudiak ezartzen du botoa emateko prozedura eskuragarria, bozkatzeko eskubidea betetzea errazteko. Horrelakoetan, dagokien Hauteslekuak toki zehatza, irigarria eta egokia eduki behar du, aipatu pertsonen pribatutasuna bermatzen duena eta bozkatzeko eskubidea betetzeko dagokion mahaitik ahalik eta hurbilen egongo dena.

II. HAUTESKUNDE-MAHAIK

a – Mahaiak eratzea

Bozketa egunean, Hauteskunde-atal bakoitzean Mahaia egongo da bozketaren buru jarduteko eta hori agintzeko, botoak zenbatzeko eta Hauteskunde Legea betetzen dela zaintzeko ardura duena (Eusko Legebiltzarrerako hauteskundeei buruzko 5/1990 Legearen 40. eta 41.1 artikulua).

Hauek dira Hauteskunde-mahaiaren partaideak (Eusko Legebiltzarrerako hauteskundeei buruzko 5/1990 Legearen 41.1 artikulua):

- Mahaiburua.
- Bi mahaikide.

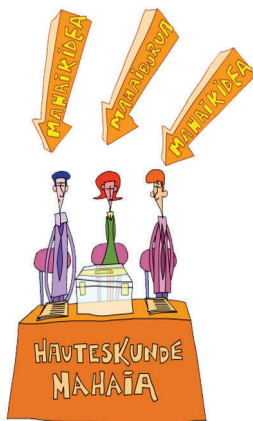
Mahaiburu, mahaikide eta horien ordezkari karguak nahitaezkoak dira eta, bozketa egunean, dagozkien eginkizunak betetzera bertaratzen ez badira, horrek ekar diezaike 14 egunetik 30 egun arteko askatasuna kentzeko zigorra ezartzea, bai eta 2 hilabetetik 10 hilabete arteko isuna.

b – Mahaiak osatzea

Bozketa egunean, **goizeko 8:00etan**, Mahaiburutza titularra eta bi ordezkariak eta bi Mahaikidetza eta dagozkien ordezkariak izendatutako lekalean bertaratuko dira dagozkien Hauteskunde-mahaia osatzeko eta horren buru jarduteko (Eusko Legebiltzarrerako hauteskundeei buruzko 5/1990 Legearen 17.1 artikulua).

Hauteskunde-mahaia **zortzi eta erdiak baino lehenago** osatuko da, Mahaiburutza eta bi Mahaikidetza, hau da, mahaiburua eta mahaikideak izateko izendatutako hiru pertsonak osatuko dute, titularrak edo ordezkariak izanik.

Mahaia ezin izango da osatu aipatu pertsonak ez badaude.

c – Mahaiburutza eta mahaikidetzak titularrak ordezkatzeari buruzko 5/1990 Legearen 98.2 artikulua)

1. Mahaiburu titularra agertzen ez bada, mahaiburuaren lehenengo ordezkariak ordeztuko du.
2. Aurreko pertsona hori ere bertaraten ez bada, bigarren ordezkariak ordezkatuko du.
3. Aurreko bat ere ez bada bertaraten, Mahaiburutza hurrenkera honetan beteko da:
 - Lehen mahaikide titularra.
 - Bigarren mahaikide titularra.

Bertaratu ez diren edota Mahaiburutza hartu duten mahaikidetzak titularrak dagozkien ordezkariak ordezkatuko dituzte.

d – Mahaia ezin eratzea

Mahaia eratzeko beharrezkoak diren Mahaiburutza eta Mahaikidetzak osatzeko izendatutako hiru hautesle gutxienez bertaraten ez badira (ordezkariak barne), ikuskatzaileek edo bertan daudenek, **goizeko zortzi eta erdiak baino lehenago**, dagokien Eskualdeko Hauteskunde-Batzordera berehala deituko dute telefonoz ordezkari bat izenda dezan, Hauteskunde-atalera joango dena bertan daudenen artean Mahaiko kide berriak izendatzera (Eusko Legebiltzarrerako hauteskundeei buruzko 5/1990 Legearen 98.3 artikulua).

Hala eta guztiz ere, lehen esandakoagatik, Hauteskunde-mahaia eratzeko ez bada **goizeko hamarrak baino lehen**, Eskualdeko Hauteskunde-Batzordeak izendatutako ordezkariak gorabehera hori jakinaraziko dio aipatu Hauteskunde-Batzordeari; eta horrek, hurrengo bi egunetan, Hauteskunde-mahaian bozketa berrirako deia egingo du (Eusko Legebiltzarrerako hauteskundeei buruzko 5/1990 Legearen 98.4 artikulua).

e – Ikuskatzaileen izendapen-agiriak jasotzea

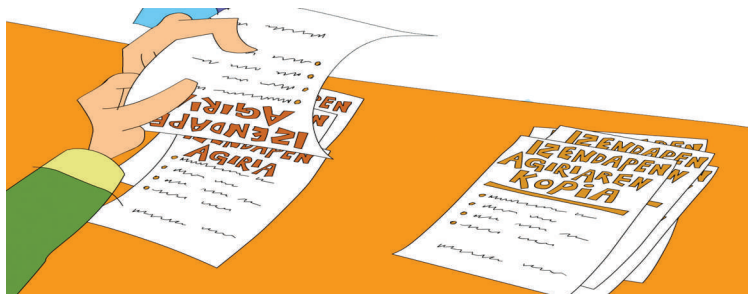
Goizeko zortzietatik zortzi eta erdietara, Mahaiburutzak eta Mahaikidetzek hautagai-zerrendetako ikuskatzaileek aurkeztutako izendapen-agiriak jasoko dituzte.

Ilido horretatik, kopia-paperean bidalitako ikuskatzaileen izendapen-agirien liburuxkak baliozkotzat hartuko dira, baita banako dokumentu berdinetan bidalitakoak ere, informatika-sistemen bidez argitaraturik eta Eskualdeko Hauteskunde-Batzordeek behar bezala zigilatuta.

Botoa emateko Mahaian bi ikuskatzaile baino gehiago ezin da egon hautagai-zerrenda bakoitzeko (Eusko Legebiltzarrerako hauteskundeei buruzko 5/1990 Legearen 92.1 artikulua).

Hortaz, Hauteskunde-mahaiko Mahaiburutzak aurkeztutako izendapen-agiriak zenbatuko ditu jaso ahala.

Ondoren, Mahaiburutzak eta Mahaikidetzek egiaztatu beharko dute ikuskatzaileak aurkeztutako izendapen-agiria bat datorrela mahaiaik duen liburuxka-orriarekin edo izendapenaren kopiarekin..

II. HAUTESKUNDE-MAHAIAK

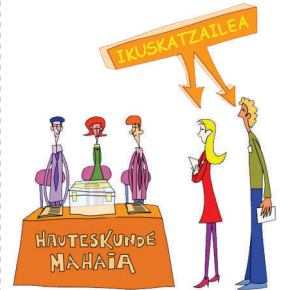
Aipatu izendapen-agiria eta liburuxka-orria desberdinak badira edo bat ez badatoz, edota liburuxka-orririk ez badago, Mahaiaik ikuskatzaileak jabe ditzake, Mahaia eratzeko aktan horren berri eman behar badu ere (Eusko Legebiltzarrerako hauteskundeei buruzko 5/1990 Legearen 92.9 artikulua). Hala ere, Hauteskunde-mahaiaik ez badu liburuxka-orririk edo izendapen-kopiarik jaso, ikuskatzaileak ezin izango du botoa eman egiaztatutako mahaian, nahiz eta aipatu pertsona bere eginkizunak betetzeko barruti horren hauteslea izan (Eusko Legebiltzarrerako hauteskundeei buruzko 5/1990 Legearen 92.10 artikulua, martxoaren 28ko 1/2003 Legeak aldatua).

Alabaina, Mahaiaik liburuxka-orria jasota duela, ikuskatzailea izendapen-agiriak gabe bertaratzen bada, Mahaiburutzak, identitatea egiaztatu ondoren, mahaikide izateko baimena emango dio, bertan bozkatzeko eskubidea duela, beti ere bere eginkizunak beteko dituen hauteskunde-barrutiko hauteslea bada (Eusko Legebiltzarrerako hauteskundeei buruzko 5/1990 Legearen 92.10 artikulua, martxoaren 28ko 1/2003 Legeak aldatua).

Ikuskatzailea **goizeko zortzi eta erdiak baino beranduago** bertaratuz gero Hauteskunde-mahaian, Mahaia eratzeko Akta behin egin eta gero, Mahaiburutzak **ez dio karguaren jabetzarik emango**; dena dela, botoa mahai horretan eman ahal izango du, beti ere bere eginkizunak bete behar zituen hauteskunde-barrutiko hauteslea bada (Eusko Legebiltzarrerako hauteskundeei buruzko 5/1990 Legearen 92.11 artikulua, martxoaren 28ko 1/2003 Legeak aldatua).

Ikuskatzaileek aurkeztutako izendapen-agiriak edota Mahaiburutzak jasotako aipatu liburuxka-orriak edo izendapen kopiak Bilkura-aktan gehituko dira eta 1. gutun-azal marroian sartuko dira (EHDM/8.5 eredu).

Mahaian egiaztatutako ikuskatzaileek, nahi izanez gero, alderdiaren ikurra eraman dezakete gainean, IKUSKATZAILEA - INTERVENTOR o INTERVENTORA esaten duena, identifikatzeko soilik eta ez hauteskunde-kanpaina egiteko asmoz (Eusko Legebiltzarrerako hauteskundeei buruzko 5/1990 Legearen 95. artikulua).

f – Mahaia eratzeko Akta (Eusko Legebiltzarrerako hauteskundera buruzko 5/1990 Legearen 100.1 eta 2 artikulua)

Goizeko zortzi eta erdietan, Mahaiburutzak Mahaia eratzeko Akta beteko du, Mahaikideek eta ikuskatzaileek sinatuko dutena (EHDM/8.1 Eredua).

Aipatu Aktan zehaztuko da zein pertsonak osatu duten mahaia, bakoitzaren kargua baita ikuskatzaileen izenen zerrenda eta bakoitzak ordezkatzeko duen hautagai-zerrenda ere.

Mahaia eratzeko Aktaren jatorrizkoa 1. gutun-azal marroian sartuko da eta jatorrizko horren hitzez-hitzeko hiru kopia ere 2., 3. eta 4. gutun-azal marroietan sartuko dira.

g – Mahaia osatzeko aktaren kopia egitea

Mahaiburutzak Mahaia osatzeko aktaren kopia bana, horren kideek sinatuta, emango dio eskatzen duten ikuskatzaile eta ahaldunei. Hautagai-zerrenda bakoitzeko akta bakarra emango da (Eusko Legebiltzarrerako hauteskundera buruzko 5/1990 Legearen 100.3 artikulua).

Mahaiburutzak kopia hori egingo ez balu edo egiten atzeratuko balitz, eragindako pertsonak kexa egin dezake, idazki bikoiztuaren bidez. Horietako bat hauteskunde-espeditarekin batera joango da eta bestea aipatu pertsonak dagokion Lurralde Historikoaren Hauteskunde-Batzordeari aurkeztuko dio (Eusko Legebiltzarrerako hauteskundera buruzko 5/1990 Legearen 100.4 artikulua).

II. HAUTESKUNDE-MAHAIK

h – Bozketa iraun bitartean, Mahaiburutza, Mahaikideak eta ordezkioak egotea edo ez egotea (Eusko Legebiltzarrerako hauteskundera buruzko 5/1990 Legearen 101.2 artikulua)

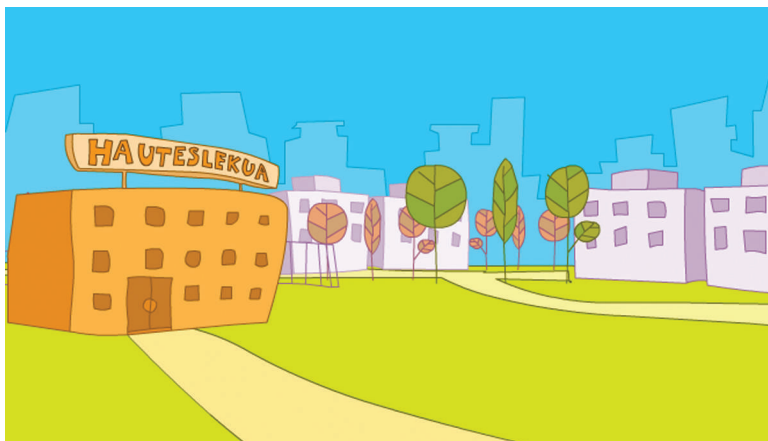
- 1.- Beharrezkoa da Mahaiburutza eta Mahaikidetzak etengabe egotea hauteskunde-aretoan, goizeko zortzietatik bozketa eta ondorengo eginbeharrak amaitu arte.
- 2.- Hala ere, Mahaiburutzak eta Mahaikidetzek aldi baterako alde egin dezakete, Hauteskunde-mahaiaren arrazoi justifikatuagatik, baina beti ere mahaikide bi bertan daudela.
- 3.- Mahaia eratu eta gero, mahaia osatzen ez duten ordezkariak alde egin dezakete.

a - Mahaiburutza eta Mahaikidetzen eginkizunak

Mahaiburuak eta, hori ez badago, Mahaiburutza betetzen duen Mahaikidetzak neurri egokiak hartuko ditu hauek SAIHESTEKO:

1. Hauteskunde-aretoetan eta inguruetan hautagaien aldeko propagandarik egitea ezta, botoa eman aurretik, hautesleei galdetzea ere nori emango dioten botoa (Eusko Legebiltzarrerako hauteskundeei buruzko 5/1990 Legearen 111. artikulua, ekainaren 19ko 15/1998 Legeak aldatua).
2. Hauteskunde-aretoetara sartzea edonola oztopa dezaketen taldeak sortzea, botoa emateko eskubidea askatasunez egitea zailtzen edota behartzen dutenak inguruetan egotea baztertuko delarik (Eusko Legebiltzarrerako hauteskundeei buruzko 5/1990 Legearen 111. artikulua, ekainaren 19ko 15/1998 Legeak aldatua).
3. Bozketaren egunean, Hauteslekuetan hautagaien boto-txartelak banatzea (Eusko Legebiltzarrerako hauteskundeei buruzko 5/1990 Legearen 89.2. artikulua).
4. Hauteskunde-mahaian armak edo arma gisa erabil daitezkeen tresnak daramatzaten pertsonak sartzea. Horrelakoetan, Mahaiburutzak aginduko du berehala kanporatzea prezeptu hori hausten dutenak (Eusko Legebiltzarrerako hauteskundeei buruzko 5/1990 Legearen 108.3 artikulua).

b – Mahaiburutzaren eta Mahaikidetzen agintea

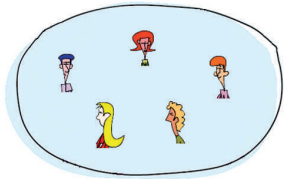
Mahaiburutzak eta, hori ez badago, Mahaiburutza ordezkaten duen Mahaikidetzak hauteskunde-aretoaren barruan, aginte-ahalmen osoa izango du ordena zaintzeko, hautesleen askatasuna bermatzeko eta legea zaintzen dela ziurtatzeko.

Era berean, behar diren neurriak hartuko ditu botoa emateko askatasuna bermatzeko eta lokalen sarbideetan eta inguruetan ordena gordetzeko, inolako hauteskunde-propagandarik egitea edota botoa eman aurretik nori emango dioten hautesleei galdetzea saihestuz. (Eusko Legebiltzarrerako hauteskundeei buruzko 5/1990 Legearen 108.2 eta 111. artikulua, azken hori ekainaren 19ko 15/1998 Legeak aldatuta).

Segurtasun indarrek Mahaiburutzak behar dituen laguntzak emango dizkio (Eusko Legebiltzarrerako hauteskundeei buruzko 5/1990 Legearen 108.2 artikulua).

Inolako agintarik ezin ditu geldiarazi Hauteskunde-mahaietako mahaiburuak, mahaikideak edo ikuskatzaileak, bere eginkizunak bozketa orduetan bete bitartean, delitu gori-gorian izan ezik (Eusko Legebiltzarrerako hauteskundeei buruzko 5/1990 Legearen 108.5 artikulua).

Mahaiburutzak Bilkura-aktan (Eredua: EHDM/8.3) adierazi beharko ditu ataletako lokaletan bakea hautsi duen edozein ezbeharra eta eragin duenaren izen-abizenak (Eusko Legebiltzarrerako hauteskundeei buruzko 5/1990 Legearen 108.4 artikulua).

c - Mahaiburutza eta Mahaikidetzen eskubideak

- Hauteskunde-mahaietako Mahaiburutza eta Mahaikidetzarako izendatutako pertsonak, inoren kontura lan egiten badute, eta funtzionarioek hauteskunde-egunean ordaindutako egun osoko baimena izateko eskubidea dute, **laneguna bada**. Horrela ez balitz, hauteskunde-egunaren biharamunean bost lanordu gutxiago izateko eskubidea dute (Eusko Legebiltzarrerako hauteskunderi buruzko 5/1990 Legearen 45. artikulua).

- Hauteskunde-mahaietako mahaiburutzek eta mahaikidetzek hauteskunde-egunean pertsona bakoitzeko 75 euroko **dieta** jasotzeko eskubidea dute, egun horretan bertan Euskal Administrazioaren ordezkariek ordainduko diona.

- Hauteskunde-mahaietako Mahaiburutzak eta Mahaikidetzak **Gizarte Segurantzaren Sistemak** babesten ditu Hauteskunderen parte hartzean sor daitezkeen gertakizun eta egoeretatik.

d - Ikuskatzaileen ahalmenak

Ikuskatzaileak Hauteskunde-mahaietan egongo dira eta bozketa eta boto zenbaketaren jardun ona izaten lagunduko dute, Mahaiburutza eta Mahaikidetzekin batera hauteskunde-ekintzak Legearen arabera egiten direla begiratzuz (Eusko Legebiltzarrerako hauteskunderi buruzko 5/1990 Legearen 93.1 artikulua)

Legearen arabera, ikuskatzaileek hau egin dezakete (Eusko Legebiltzarrerako hauteskunderi buruzko 5/1990 Legearen 93.2 artikulua):

1 – Kopia hauek eska ditzakete: Hauteskunde-mahaia eratzeko Aktaren kopia (Eredua: EHDM/8.1) eta Bilkura-aktaren kopia edo horien zati zehatz baten kopia (Eredua: EHDM/8.3), baita boto-zenbaketaren behin-behineko jakinarazpenak ere (Eredua: EHDM/8.2). Hautagai-zerrenda bakoitzeko kopia edo jakinarazpen bana emango da soilik.

2 – Hauteslearen identitatea galdetuko dute jendaurrean.

3 – Nahi badute, hautesleen zerrenda zenbakidun batean (Boto-emaielen zerrenda zenbakiduna ez dena, Eredua EHDM/8.4), botoa ematen dutenen izen-abizenak idatziko dituzte, bozketa ordenaren arabera.

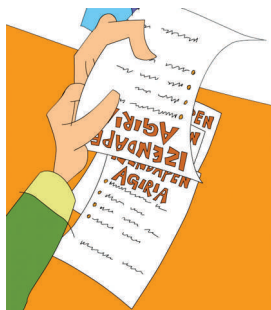
4 – Hauteskunde-mahaiaren boto-zenbaketa egin bitartean, Mahaiburutzak irakurritako boto-txartela eska dezakete aztertzeko asmoz.

5 – Egoki deritzoten kekek eta erreklamazioak egin ditzakete Mahaiak erabaki behar duen edo gaizki erabakita ulertu duen edozein ekintzari edo hauteskunde-eragiketari buruz, Bilkura-aktan keka edo erreklamazio hori jasotzeko eskubidea izanik (Eredua: EHDM/8.3).

6 – Halaber, ikuskatzaileek, saioaren bukaeran eta Hauteskundeetako mahaikideekin batera, botoa emateko eskubidea dute bere eginkizunak betetzen dituzten Mahaian, beti ere, Mahaiari dagokion barrutiko hautesleak badira.

e - Ahaldunen ahalmenak

Ahaldunak izango dira hauteskunde-ekintza eta -eragiketa guztietan hautagai-zerrendako ordezkariak (Eusko Legebiltzarrerako hauteskundeei buruzko 5/1990 Legearen 94.1 artikulua).

Ahaldunak askatasunez sar daitezke Hauteskunde-mahaietara eta horietan egon daitezke, beti ere Mahaiburutzari edo Mahai-kidetzeari bere identitatea eta ahalordetzea egiaztatzen badiete, notarioaren aurrean edo Lurralde Historikoaren edo Eskualdeko Autonomia Erkidegoko Hauteskunde-Batzordeko Idazkaritzak egindako ziurtagiriaren bidez (Eusko Legebiltzarrerako hauteskundeei buruzko 5/1990 Legearen 94.3 artikulua, martxoaren 28ko 1/2003 Legeak aldatua).

Lau ahalordetze mota bereizi behar ditugu:

1 – Autonomia Erkidegoko Hauteskunde-Batzordeko Idazkaritzak egindako ahalordetzearen izendapen-agiria, ahaldunari ahalmena ematen diona bere eginkizunak Barruti edo Lurralde Historiko batean baino gehiagotan betetzeko.

2 – Lurralde Historikoaren Hauteskunde-Batzordeko Idazkaritzak egindako ahalordetzearen izendapen-agiria, ahaldunari ahalmena ematen diona bere eginkizunak dagokion Lurralde Historiko osoan betetzeko.

3 – Eskualdeko Hauteskunde-Batzordeko Idazkaritzak egindako ahalordetzearen izendapen-agiria, ahaldunari ahalmena ematen diona soilik bere eginkizunak aipatu Eskualdeko Hauteskunde-Batzordeko hauteskunde-ataletan betetzeko.

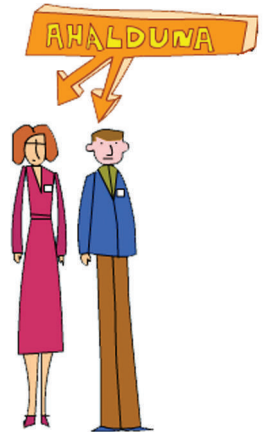
4 – Ahalordetzea egiaztatzen duen notarioaren eskritura publikoa.

Horregatik guztiagatik, Mahaiak egiaztatu beharko du aurkeztutako ahalordetzearen izendapen-agiria, ahalduna bertan egotea legezkoa den ziurtatzeko.

Ahaldunek ikuskatzaileek dituzten ahalmen berdinak dituzte eta dagokien atalean eta mahaietan baino ezin izango dute botorik eman, Hauteskunde-Erroldan inskribatutakoaren arabera (Eusko Legebiltzarrerako hauteskundeei buruzko 5/1990 Legearen 94.4 artikulua).

Ez da beharrezkoa hauteslea izatea ahaldu aritzeko, nahikoa da adin nagusikoa izatea eta eskubide zibilak eta politikoak erabiltzeko inolako eragozpenik ez izatea (Eusko Legebiltzarrerako hauteskundeei buruzko 5/1990 Legearen 94.2 artikulua).

Mahaian egiaztatutako ahaldunek, nahi izanez gero, alderdiaren ikurra eraman dezakete gainean, AHALDUNA – APODERADO o APODERADA esaten duena, identifikatzeko soilik eta ez hauteskunde-kanpaina egiteko asmoz (Eusko Legebiltzarrerako hauteskundeei buruzko 5/1990 Legearen 95. artikulua).

IV. BOZKETA

a - Bozketa hastea

Bozketa etengabea izango da, **goizeko bederatzietatik arratsaldeko zortzietara** (Eusko Legebiltzarrerako hauteskundeei buruzko 5/1990 Legearen 101. artikulua).

Mahaia osatu eta gero, bozketa hasiko da Mahaiburutzak hau esan ondoren: “Boto emanketa hasten da - Empieza la votación”.

b - Botoa emateko eskubidea egiaztatzea (Eusko Legebiltzarrerako hauteskundeei buruzko 5/1990 Legearen 105. artikulua, ekainaren 19ko 15/1998 Legeak aldatuta)

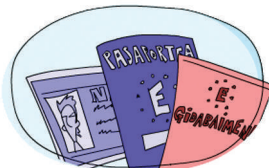
Botoa emateko eskubidea hautesleek egiaztatuko dute, baldintza hauek betez:

1 – Mahaiei dagozkien Hauteskunde-Erroldako zerrendetako ale egiaztatuetan hautesleak inskribatzeagatik.

2 – Hautesleen identitatea egiaztatzeagatik, titularraren argazkia duen NANA, pasaportea edo gidabaimena erakutsiz. Beste dokumentu mota batek edota ezagutzeko ekintza batek ezin du ordeztu adierazitako hiru dokumentuen bidezko identifikazioa eta, ondorioz, Mahaiak ezin izango du botoa onartu. Botoa ematen duen identitatea kreditatzeko baliabideei buruz lehen adierazitakoa Mahaiak betetzen ez badu, 14 eta 30 egun arteko askatasuna kentzeko zigorra ezartzea, bai eta 2 eta 10 hilabete arteko isuna ekar dezake (Hauteskundeen Araubide Orokorren 139. artikulua eta Kode Penal berria) edo, horren ezean, administrazioko arau-haustea DIRU isunarekin zigortua (Eusko Legebiltzarrerako hauteskundeei buruzko 5/1990 Legearen 132. artikulua).

Ez da ezinbesteko baldintza aipatutako agiriak indarrean egotea, iraugitako agiriekin ere botoa eman baitezakete, boto-emaiaren identitateari buruzko zalantzarik ez dagoen bitartean. Hala ere, izapidetzen ari den NANaren frogagirik ez du balio, boto-emaiaren argazkirik ez dagoelako. Era berean, ez da onartuko lehen aipatu dokumentuen kopia.

3 – Bozketa egunean 18 urte beteta izatea egiaztatzeagatik, NANaren, pasaportearen edo gidabaimenaren bidez.

Hauteslea ez badago Erroldako zerrendan, botoa eman dezake haxe aurkezten badu bakarrik:

Erroldan alta emateko ziurtagiri berezia:

Hautesleak Erroldan aurkeztutako alta emateko ziurtagiri bereziak, Mahaiaren Hauteskunde-Eroldan egoteko eskubidea egiaztatzen duenez, ordezka dezake Mahaiaren Hauteskunde-Eroldako zerrendetan izena ematea, botoa ematen utziko diona (Ildo horretatik, ikusi atal honetako C puntua).

Epai judiziala:

Era berean, hautesleak dagokion epai judiziala aurkeztean, bertan adierazten bada dagokion Ataleko Erroldan egoteko eskubidea, horrek ordez dezake Mahaiaren Hauteskunde-Eroldako zerrendetan inskribatzea, botoa ematen utziko diona; beti ere, une berean hautesleak bere helbidea dagokion Mahaian bozkatzeko benetakotzen badu (Hauteskunde Batzar Zentralaren 1989ko azaroaren 3ko hitzarmena). Mahaiak hautesleari eskatu beharko dio epai judizial hori, hauteskundeetako gainontzeko agiriekin batera sartzeko 1. gutun-azal marroian (Eredua: EHDM/8.5).

Horrez gain, honako hau eduki beharko da kontuan:

EZIN IZANGO DUTE BOTORIK EMAN HAUTESKUNDE-MAHAIAN, nahiz eta horren Erroldan sarturik egon:

- Posta bidezko botoa ematea eskatu duten pertsonak, bai Espainian bertan daudenak, bai aldi baterako atzerrian dauden Euskadiko herritarrek, indarreko araudiak aurreikusitakoaren arabera pertsona horientzat posta bidezko botoa emateko modu berezia arautzen baitu (Erroldako Zerrendan izenaren alboan "C" hizkia jarriko da edo Mahaian egongo da posta bidezko bozketak eskatu duen hautesleen zerrendan, Erroldako Zerrendaren eranskin gisa).

- Beste atal batzuetako Erroldan dauden Hauteskunde-mahaietako ikuskatzaileek botoa eman dezakete ikuskatzailearen eginkizunak betetzeko dagokien Mahaian, baldin eta Mahaiari dagokion Barrutiko hauteslea bada - Eusko Legebiltzarrerako hauteskundeei buruzko 5/1990 Legearen 105.2. artikulua, martxoaren 28ko 1/2003 Legeak aldatua- (Ildo horretatik, ikusi ikuskatzailearen izendapen-agiriak jasotzeari buruzkoa, Eskuliburu honen II. kapituluaren E atalean).

EZIN IZANGO DUTE BOTORIK EMAN HAUTESKUNDE-MAHAIAN, horren Erroldan ez egoteagatik:

Mahaian kreditatuta dauden ikuskatzaileak, baina beste barruti bateko Erroldan badaude (hauteskunde-agirien artean beste Mahaian kreditaturik egotearen kopia egongo da). Horrelakoetan, posta bidezko botoa emateko eskubideaz baliatuko dira, Erroldan inskribaturik dauden Mahaian.

EZIN IZANGO DUTE BOTORIK EMAN HAUTESKUNDE-MAHAIAN, nahiz eta horren Erroldan sarturik egon:

Beste barruti bati dagokion Mahaian kreditatuta dauden ikuskatzaileak (hauteskunde-agirien artean beste Mahaian kreditaturik egotearen kopia egongo da). Horrelakoetan, posta bidezko botoa emateko eskubideaz baliatuko dira, Erroldan inskribaturik dauden Mahaian.

IV. BOZKETA

Azkenik, ez da ahaztu behar:

- Ikuskatzaile edo boto-emaile batek jendaurrean egindako erreklamazioa badago, botoa eman behar duenaren identitateari buruzko zalantzak egoteagatik, Mahaiburutzak eta Mahaikidetzek botoen gehiengoz erabakiko dutela, egiaztatzeke agiriak eta bertako boto-emaileek aurkez dezaketenean lekukotasuna ikusita.
- Erroldako zerrendan eta erakutsitako NANan dauden izenak eta abizenak bat ez badatoz, abizenaren euskal ortografiari gaztelaniar ortografia ez dagokiolako edo izena agiri desberdinetan bi hizkuntza ofizialetan egoteagatik, edo bestelako arrazoiagatik, Mahaiak botoa ematen duenaren identitatea egiaztatu beharko duela (Eusko Legebiltzarrerako hauteskunderi buruzko 5/1990 Legearen 106.2. artikulua).
- Hautesleak ezin duela botoa eman Hauteskunde-Erroldaren arabera dagokion Mahaiari baino. Botoa erabat isilpekoa da eta norberarena, beraz inork ezingo du botoa eman beste baten ordean.
- Ikuskatzaileek eta ahalduak aurkeztutako erreklamazioen aurrean, hautesleen bozketa aktiborako eskubideaz baliatzea saihesten duen botoa emateko edozein ekintzari buruz, Mahaiak botoen gehiengoz erabakiko duela, horretarako Bilkura-aktan idatziko du horren akordioa eta erreklamazioaren zioa (Eusko Legebiltzarrerako hauteskunderi buruzko 5/1990 Legearen 106.4. artikulua, ekainaren 19ko 15/1998 Legeak emandako idazketa berriaren arabera).

c - Erroldako ziurtagiri bereziak Hauteskunde-mahaietan bozkatu ahal izateko

Erroldako ziurtagiri bereziak bakarrik Hauteskunde-Eroldaren Bulegoko Ordezkaritza Probintzialek ematen dizkiete hautesleei eta bi motakoak izan daitezke:

a) Mahaiaren Hauteskunde-Eroldan alta ematea: Ziurtagiri horren bidez herritarrak froga dezake indarreko Hauteskunde-Eroldan izena eman duela, nahiz eta, edozein dela arrazoa, bere daturik ez agertu Mahaiei banatzen zaizkien Erroldako zerrendetako ale ziurtatuetan.

Mahaiaren Bilkura-aktari (Eredua: EHDM/8.3) dagokion atalean zehaztu beharko da Mahaiko Erroldan alta diren aurkeztutako Erroldako ziurtagiri berezien kopurua.

b) Mahaiaren Hauteskunde-Eroldan akats materialak zuzentzea: Horrelakoetan, Mahaiaren Hauteskunde-Eroldako zerrendetan hauteslea badago, baina hori identifikatzeko Errolda horretako datuetan akats materiala dago (izen-abizenak, helbidea edo jaiotze-data). Horren ondorioz, ziurtagiri horren bidez Mahaiaren Hauteskunde-Eroldan konponduko dira aipatu akats materialak.

Bozketa izan bitartean, Mahaiak jaso beharko ditu hautesleek aurkeztutako Erroldako ziurtagiri berezi guztiak, 1. gutun-azal marroian (Eredua: EHDM/8.5) sartu ahal izateko hauteskunde-agiri guztiekin batera.

d - Bozketa garatzea

Botoa isilpekoa izango da (Eusko Legebiltzarrerako hauteskunderi buruzko 5/1990 Legearen 104.1 artikulua).

Boto-emailea, nahi izanez gero, hauteskunde-kabinara joan daiteke eta aukeratutako hautagai-zerrendaren boto-txartela hartu, gutun-azalean sartu eta botoa emango du (104.2 artikulua).

Hautesleak banan-banan hurbilduko dira Mahaira eta izen-abizenak adieraziko ditu (Eusko Legebiltzarrerako hauteskunderi buruzko 5/1990 Legearen 106.1. artikulua).

Mahaikidetzek eta ikuskatzaileek, nahi duten guztietan, Hauteskunde-Erroldako zerrendak eta aurkeztutako Erroldako ziurtagiriak edo epai judizialak aztertuko dituzte, hautesleek botoa emateko duten eskubidea egiaztatzeko asmoz.

Hauteskunde-mahaian hauteslearen identitatea eta botoa emateko eskubidea egiaztatu eta gero, botoaren gutun-azala eskura emango dio Mahaiburutzari, eta horrek jendearen aurrean "botoa ematen du" esan eta txartela hautestontzian sartuko du (Eusko Legebiltzarrerako hauteskunderi buruzko 5/1990 Legearen 107.1. artikulua).

Hautesleek irakurtzen ez badakite edo boto-txartela Mahaiburutzari ematea galarazten dion ezgaitasun fisikoa badute, konfiantzazko pertona batek lagunduta bertara daitezke, boto-txartela Mahaiburutzari emango diona (Eusko Legebiltzarrerako hauteskunderi buruzko 5/1990 Legearen 104.3 eta 109. artikulua).

IKUSTEKO URRITASUNA ETA BRAILLE SISTEMA EZAGUTZEN DUTEN PERTSONEK BOTOA EMATEA araudiak ezarritako boto eskuragarria emateko prozedura erabiliz

Hauteskundeetako Mahaiburutzak edo, hala badagokio, Mahaikidetzaren batek beharrezko agiriak emango dizkio ikusteko urritasuna duen hautesleari, baldin eta boto prozedura horretaz baliatu nahi izana Eusko Jaurlaritzari jakinarazi badio, NANA erakutsiz Hauteskunde-mahaian dagoen interesdun pertsonen zerrendan egiaztatu aurretik.

Emandako agirietan horren erabilerari buruzko azaltze-jarraibideak aurkituko dituzte, Braille sisteman idatzita.

Dena dela, mahaikideek adierazi eta erraztuko diote agiri horiek erabiltzeko gaitutako hauteslekuaren eremura sartzea.

Boto-aukera hautatu eta gero, botoa emateko hautesle guztien prozedura bera jarraituko dute.

e - Oharpenak Boto-emaleen zerrenda zenbakidunean

Botoaren gutun-azala hauteskontzian sartu eta gero, Mahaikidetzek botoa ematen dutenen izen-abizenak jasoko dituzte Boto-emaleen zerrenda zenbakidunean (Eredua: EHDM/8.4), bozketa ordenaren arabera eta Hauteskunde-Erroldako Zerrendetan duten zenbakia ere adieraziko dute (Eusko Legebiltzarrerako hauteskundeei buruzko 5/1990 Legearen 107.2 artikulua), edo “**ZIURTAGIRIA**” edo “**EPAIA**” terminoak adieraziko dituzte, botoa emateko eskubidea Erroldako Ziu-tagiri Bereziaren edo Epai Judizialaren bidez egiaztatzen bada.

Edozein hauteslek du begiratzeko eskubidea, Mahaiak osatu duen Boto-emaleen zerrenda zenbakidunean bere izen-abizenak ondo idatzi diren (Eusko Legebiltzarrerako hauteskundeei buruzko 5/1990 Legearen 107.3 artikulua).

f - Bozketa etetea

Hauteskundeetako Mahaiburutzak bozketa eten beharko du, hautagai-zerrendaren baten boto-txartelik, edozein arrazoiengatik, ez egoteaz ohartzen bada eta dagokion hauteskunde-zerrendako ahalduen edo ikuskatzaileek emandako boto-txartelez osatzerik ez badute.

Eteteko arrazoiak konpondu eta gero, berriz ere hasiko da. Etenaldi hori ordubete baino luzeagoa balitz Mahaiburutzak adostutako denboraz luzatuko da (Eusko Legebiltzarrerako hauteskundeei buruzko 5/1990 Legearen 101.3 artikulua).

g - Bozketa bertan behera uztea

Ezinbesteko arrazoiak beharko da bozketa bertan behera uzteko edo ez hasteko (Eusko Legebiltzarrerako hauteskundeei buruzko 5/1990 Legearen 102.1 artikulua).

Bozketa bertan behera uztea beti erabakiko da Mahaiburutzaren arrazoi-tutako idazkiaren bidez eta horrek, berehala, idazkiaren kopia Lurralde Historikoaren Hauteskunde-Batzordeari bidaliko dio, alegatutako arrazoiak egiaztatuko dituena.

Bozketa bertan behera utziz gero, emandako boto-txartelak deuseztatuko dira (Eusko Legebiltzarrerako hauteskundeei buruzko 5/1990 Legearen 102.2 artikulua).

h - Bozketa amaitzea

Mahaiburutzak, **20.00etan**, ozenki iragarriko du bozketaren amaiera eta, jarraian, ez du hauteslekura sartzen utziko boto ematera doan inor. Bertan dauden hautesleei galdetuko die inor botorik eman gabe dagoen eta ondoren emango diren botoak onartuko dira (Eusko Legebiltzarrerako hauteskundeetako buruzko 5/1990 Legearen 112.1 artikulua).

i - Posta bidezko botoa

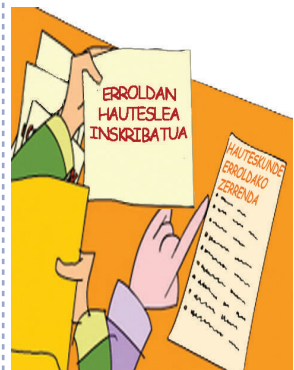
1. Hautestontzia irekitzea eta sartzea

Bozketa 20.00etan amaitu eta gero, Mahaiburutza banan-banan hasiko da aztertzen Espainian bizi diren euskaldunen posta bidezko botoen gutun-azalak, ordura arte Mahaiak eskura eman direnak, eta Hauteskundeetako Mahaiburutzari zuzendutako gutun-azal horiek posta ziurtatuaren bidez bidali diren kreditatzen duen posta-bulegoaren zigilua duten egiaztatuko du.

Era berean, aldi baterako atzerrian dauden hautesleek posta bidez bidalitako botoaren gutun-azalean, Mahaiak egiaztatuko du atzerriko herrialdearen posta-bulego baten zigilu-markak edota bestelako inskripzio ofiziala argi dagoen, indarreko araudiak aurreikusitako bozketa-prozeduraren arabera; horrek ziurtatuko baitu herrialde horrek botoa bidali duela hauteskundeak izan baino hiru egun lehenago.

Hala ere, bi kasuetan, gutun-azal horrek posta ziurtatuaren zigilua ez badu edo zigilu-marken denbora-betekizuna betetzen ez badu, baztertu egingo da ireki gabe, eta deuseztatuko da, aurka egin ezean.

Horren ondoren, gutun-azalak onartu eta gero, Mahaiari zuzendutako gutun-azala irekiko da eta bertatik aterako da Erroldan hauteslea inskribaturik dagoela dioen ziurtagiria, dagokion Hauteskunde-Eroldaren Bulegoko Ordezkaritzak emana. Posta bidezko botoa ematen duena Hauteskunde-Eroldako Zerrendan dagoen egiaztatuko da eta, horretaz gainera, baita botoa posta bidez emateko eskatzaile gisa agertzen den ere eta, azkenik, Mahaiburutzak hautestontzian sartuko du boto-txartela duen gutun-azala, ireki gabe. Posta bidez botoa eman duen hauteslea Boto-emaileen Zerrenda Zenbakidunean (Eredua: EHD/8.4) sartu beharko da.

2. Onartzea (Eusko Legebiltzarrerako hauteskundeei buruzko 5/1990 Legearen 113. artikulua).

Hauteskunde-mahaiak ez du posta bidezko botoa onartuko kasu hauetan:

- Posta bidezko botoa ematen duena Mahaiaren Hauteskunde-Erroldako zerrendetan inskribaturik ez bada.
- Mahaiari bidalitako gutun-azalean, Hauteskunde-Erroldako Bulegoko Ordezkaritzak egindako ziurtagiri-inprimakia ez badago, hauteslea Mahaiko Erroldan inskribatuta dagoela esaten duena.
- Posta bidezko eskabidea Mahaiko Erroldako Zerrendan agertzen ez bada.

Aurreko kasuetan, hau da, Hauteskunde-Mahaiak posta bidezko botoa ez onartzea erabakitzen duenean, botoa ez da hautestontzian sartuko ezin baita hartu boto balioduntzat, ezta baliogabeko bototzat edota boto zuritzat hartu, boto hori zenbatzea ezinezkoa baita, beraz, posta bidezko botoaren gutun-azala deuseztatuko da, aurka egin ezean.

3. Aurka egitea (Eusko Legebiltzarrerako hauteskundeei buruzko 5/1990 Legearen 114. artikulua).

Posta bidezko botoei aurka egingo zaie banan-banan, posta bidezko boto guztiei batera egitea baztertuko delarik. Hauteskunde-Mahaiak botoen gehiengoz erabaki beharko du esandako aurka egite hori onartzen duen ala ez.

- Kontra egitea onartzen ez bada, Mahaiburutzak boto-txartelaren gutun-azala hautestontzian sartuko du, eta ireki gabe sartuko du isilpekoa izan behar duelako, eta Mahaira bidalitako gutun-azala eta boto-emaile horri dagokion Hauteskunde-Erroldaren Bulegoko Probintzia Ordezkaritzaren ziurtagiria gordeko dira bakarrik, hauteskunde-agiriekin batera sartzeko. Horretaz gain, Bilkura-aktan (Eredua: EHDM/8.3) jasoko dira Mahaiaren erabakia eta boto horri aurka egiteko arrazoia.

- Mahaiak aurka egitea onartuz gero, boto-txartela duen gutun-azala ez da hautestontzian sartuko eta Mahaiari bidalitako gutun-azalarekin eta Mahaiko Erroldan hauteslea inskribaturik dagoelako ziurtagiarekin batera joango da Lurralde Historikoaren Hauteskunde-Batzordeak atzer ditzan eta aurka egitea erabaki dezan. Horrelakoetan, Mahaiak onartutako aurka egiteari dagokion posta bidezko botoa ezin da hartu boto balioduntzat, baliogabeko bototzat ezta boto zuritzat, hauteslea ezin baita zenbatu.

Horren ondorioz, Mahaiak onartutako aurka egiteari dagokion posta bidezko botoa gordeko da 1. gutun-azal marroian (Eredua: EHDM/8.5) hauteskunde-agiriekin batera sartuko baita, Lurralde Historikoaren Hauteskunde-Batzordeak jakin dezan eta, agiriak ikusita, horrek ebatz dezan.

j - Mahaikideen eta ikuskatzaileen botoa (Eusko Legebiltzarreko hauteskunderi buruzko 5/1990 Legearen 112.3 artikulua, martxoaren 28ko 1/2003 Legeak aldatua).

Jarraian, Mahaikidetzek eta Mahaiko ikuskatzaileek emango dute botoa, baldin eta bere eginkizunak jarduten dituzten barrutiko hautesleak badira, eta Boto-emaileen Zerrenda Zenbakidunean (Eredua: EHDM/8.4) zehaztuko da osatzen duten Mahaiari dagokion Ataleko Erroldako zerrendetan ez dauden ikuskatzaileei dagokien Hauteskunde-atala.

Mahaiburutza azkena izango da botoa ematen. Mahaiburuaren botoaren gutun-azala Hauteskundeetako mahaikide batek sartuko du hauteskontzian.

k - Boto-emaileen zerrenda zenbakidunean sinatzea

Bozketa amaitu eta gero, Mahaiko Boto-emaileen zerrenda zenbakiduna (Eredua: EHDM/8.4) Mahaikidetzek eta ikuskatzaileek sinatuko dute, orrialde guztien marjinan eta idatzitako azken izenaren azpi-azpian (Eusko Legebiltzarrerako hauteskunderi buruzko 5/1990 Legearen 112.4 artikulua).

Boto-zenbaketa amaitu eta gero, aipatutako Boto-emaileen zerrenda zenbakiduna 1. gutun-azal marroian (Eredua: EHDM/8.5) sartuko da.

l - Bozketaren ziurtagiria hautesleentzat (Eredua: EHDM/8.11)

Hautesleek eskubidea dute botoa eman izanaren ziurtagiria berehala ematea Mahaiburutzari eskatzeko edo, bestela, botoa onartu ez izanaren ziurtagiria ematea.

Emango diren bozketaren ziurtagiri guztiek Mahaiburutzaren sinadura izango dute, edo, bestela, Mahaikidetzen batena.

m - Hauteskunde-aretoan sar edo egon daitezkeen pertsonak

Bozketa izan bitartean, hauek sar daitezke Hauteskunde-aretoan (Eusko Legebiltzarrerako hauteskundeei buruzko 5/1990 Legearen 109. artikulua):

- Mahaian botoa eman behar duen hauteslea.
- Hautagai-zerrendetako lurralde-ordezkariek.
- Izendatutako hautagaiak.
- Hautagai-zerrendetako ahaldunak.
- Hautagai-zerrendetako ikuskatzaileak.
- Notarioak, hauteskundeei buruzko edozein ekintzari fedea emateko.
- Hauteskundeetako batzordekideak.
- Instrukzioko epaileak eta haien ordezkariak, bere kargua betetzeak hala eskatzen duen guztietan.
- Agintaritzaren agenteak, Mahaiburutzak eskatzen duenean.
- Euskal Administrazioiko ordezkariak, Hautesleketako eta Mahaietako hauteskunde-materiala mantentzeko ardura dutenak, baita hauteskundeei buruzko argibideak jasotzeko ere.
- Gaixorik daudenen, ezinduek direnen eta irakurtzen eta idazten ez dakitenen lagunak.

a - Boto-zenbaketaren izaera publikoa

Ordura arte egindako hauteskunde-eragiketak amaituta, Mahaiburutzak bozketa amaitutzat emango du eta boto-zenbaketa hasiko da, jendaurrekoa izango dena, nahi duen guztia egon baitaiteke, baldin eta Mahaiburuaren aburuz boto-zenbaketa egiteko tokian sartzen badira (Eusko Legebiltzarrerako hauteskunderi buruzko 5/1990 Legearen 117.1 artikulua).

Mahaiburutzak ulertuko balu boto-zenbaketa ezin dela egin bakea hautsi delako, aretoa hustea agindu ahal izango du.

Hori gertatuz gero, Mahaiko kideez gainera, hauek baino ez dute bertan egoteko eskubiderik izango: hautagaien lurralde-ordezkariek, ikuskatzaileak, ahalduak, notarioak, Mahaiburutzak dei egindako agintaritzaren agenteak, Hauteskunde-Batzordetako kideak, Instrukzio-epaileak edo horien ordezkioak (Eusko Legebiltzarrerako hauteskunderi buruzko 5/1990 Legearen 117.2 artikulua).

b - Boto baliogabeak eta zuriak

1. BALIOGABEKO BOTOAK HAUEK IZANGO DIRA (Eusko Legebiltzarrerako hauteskunderi buruzko 5/1990 Legearen 115. artikulua, ekainaren 19ko 15/1998 Legeak aldatuta eta 2007ko hauteskunde batzorde zentralaren argibideak):

- Ofiziala ez den gutun-azalean edo txartelean emandako botoa.
- Gutun-azalik gabeko txartelean edo beste hautagai-zerrenda bateko boto-txartel bat baino gehiago dituen gutun-azalean emandako botoa. Hautagai-zerrenda beraren boto-txartel bat baino gehiago badago gutun-azal batean, HAUTAGAI-ZERRENTA HORRI EMANDAKO BOTO BALIODUN BAKARRA BALITZ kontatuko da.
- Boto-txarteleko izenak aldatuta edo zirrimarratuta edo bertako izenen hurrenkera aldatuta dituen txartelean emandako botoak.
- Irainak edo botoaz besteko edozein hitz daramatzaten botoak.

- Gutun-azalek kanpoaldean ezaupideak daramatzatenean.

- Hauteskunde-Batzorde Zentraleko urriaren 25eko 12/2007 jarraibidearen arabera: “ (...) botoa baliogabetzat joko da baldin eta gutun-azala irekitzean boto-orria aldatua agertzen bada, bai izendapenaren edo hautagai baten izena, siglak edo hautagai-zerrendaren sinboloa aldatu, gehitu, nabarmendu edo zirriboratu egin delako, bai hautagai-zerrendaren hurrenkera aldatu delako, bai gurutzeak, marrak, adierazpenak edo leloak jarri direlako bai boto-orriaren aurrealdean edo atzealdean edo bai orria apurtuta edo urratuta dagoelako.”

2. BOTO ZURIAK HAUEK IZANGO DIRA (Eusko Legebiltzarrerako hauteskunderi buruzko 5/1990 Legearen 116. artikulua, ekainaren 19ko 15/1998 Legeak aldatuta):

- Boto-txartelik ez duten gutun-azalak.

- Hauteskunde-barrutian legez kendutako hautagai-zerrenda baten aldeko botoa.

c - Mahaiko botoak zenbatzeko prozedura

Mahaiburutzak, bozketa bukatu eta berehala, boto-zenbaketa egiteari ekingo dio, gutun-azalak hautestontzitik banan-banan atereaz. Gutun-azalak ireki eta gero, ozenki irakurriko du botoa eman dion hautagai-zerrendaren izena. Mahaiburutzak boto-txartela erakutsiko die Mahaikidetzeari eta bertako ikuskatzaile eta ahaldunei (Eusko Legebiltzarrerako hauteskunderi buruzko 5/1990 Legearen 118.1 artikulua).

Boto-zenbaketa eten gabe egin beharko da (Eusko Legebiltzarrerako hauteskunderi buruzko 5/1990 Legearen 118.2 artikulua).

Boto-zenbaketa egingo den tokia egongo da bertako hautesleak inguruan bueltaka ibiltzeko moduan.

Boto-zenbaketa bukatu ondoren, hautestontzitik ateratako gutun-azalen guztizko zenbatekoa eta Mahaiaren zerrenda zenbakidunean erregistratutako boto-emaileen kopurua erkatuko dira, bat etorri behar baitira. Horrela ez bada, Bilkura-aktan (Eredua: EHDM/8.3) emango da gorabehera horren berri, bai hautestontzitik ateratako botoen gutun-azalak zein Mahaiko zerrenda zenbakidunean erregistratutako boto-emaileen kopurua (Eusko Legebiltzarrerako hauteskunderi buruzko 5/1990 Legearen 118.3 eta 120.1.j artikulua).

Boto-zenbaketa izan bitartean, bere eginkizunak betetzen dituen notarioren batek, hautagai-zerrenda bateko ordezkari edo kideren batek zalantzak izanez gero Mahaiburutzak irakurritako boto-txartelaren edukiari buruz, txartela aztertu ahal izango du (Eusko Legebiltzarrerako hauteskondeei buruzko 5/1990 Legearen 118.4 artikulua).

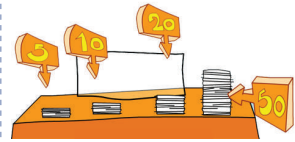
Boto-zenbaketa amaituta, Mahaiburutzak galdetu du boto-zenbaketaren aurka kexarik dagoen. Kexak Mahaiburutzaren eta bi Mahaikidetzen gehiengoz erabakiko dira (Eusko Legebiltzarrerako hauteskondeei buruzko 5/1990 Legearen 118.5 artikulua).

d - Mahaiko emaitzak aldarrikatzea (Eusko Legebiltzarrerako hauteskondeei buruzko 5/1990 Legearen 119.1 artikulua)

Boto-zenbaketa egin eta berehala eta aurkeztutako kexak erabaki eta gero, Mahaiburutzak ozenki iragarriko ditu boto-zenbaketaren emaitzak, datu hauek emango dituela:

- Mahaiko Hauteskunde-Erroldako hautesleen kopurua (Hauteskunde-Erroldako zerrendekin batera doan Hauteskunde-Erroldaren Bulegoko informazio-oharrean dauden datuak).
- Mahaiko zerrenda zenbakidunean erregistratutako boto-emaileak.
- Baliogabeko botoak guztira.
- Emandako boto baliiodunak guztira.
- Boto zuriak.
- Hautagai-zerrenda bakoitzeko botoak.

Ondoren, Mahaia egiaztatuko du Mahaiko zerrenda zenbakidunean erregistratutako boto-emaileak bat datozela baliogabeko botoen eta emandako boto baliiodunen batuketarekin, eta, era berean, azken horiek bat datozela boto zurien eta hautagai-zerrendek lortutako botoen batuketarekin.

e - Euskal Administrazioaren ordezkariak

Boto-zenbaketa egin eta berehala, Mahaiburutzak **Behin-behineko boto-zenbaketaren jakinarazpena (Eredua: EHD/8.2)** bete beharko du eta Euskal Administrazioak izendatutako pertsonari eman beharko dio, horren ordezkari izan behar du eta gero, bakar-bakarrik Eusko Jaurlaritzak behin-behineko emaitzak jendaurrean iragartzeko asmoz (Eusko Legebiltzarrerako hauteskundeei buruzko 5/1990 Legearen 119.2 artikulua).

f - Boto-zenbaketa behin-behinean jakinaraztea (Eusko Legebiltzarrerako hauteskundeei buruzko 5/1990 Legearen 119.2 artikulua)

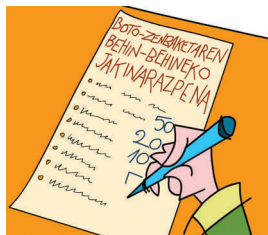
Horren ostean, Hauteskundeetako Mahaiburutzak behin-behineko jakinarazpen hauek emango ditu, okerrik egin gabe:

1. Jendaurrean jartzeko, Hauteskunde-aretoaren kanpoaldean edo sarreran (Eredua: EHD/8.2).
2. Eskatzen duten ikuskatzaile, ahaldu edo hautagaien zerrenda hartuz hautagai-zerrendako jakinarazpen bakarra emango dela (Eredua: EHD/8.2).

g - Bilkura-akta (Eusko Legebiltzarrerako hauteskundeei buruzko 5/1990 Legearen 120. artikulua, ekainaren 19ko 15/1998 Legeak aldatuta)

Horren ostean, Hauteskundeetako Mahaiburutzak behin-behineko jakinarazpen hauek emango ditu, okerrik egin gabe:

- Mahaiko Hauteskunde-Erroldako hautesleen kopurua.
- Boto-emaileak = hautestontzitik ateratako botoen gutun-azalak.
- Baliogabeko botoak guztira.
- Boto baliogabekoa = boto zurien eta hautagai-zerrenda guztiek lortutako botoen batuketak.
- Boto zuriak.
- Hautagai-zerrenda bakoitzak lortutako botoak.

V. BOTO-ZENBAKETA ETA KONTAKETA

- Mahaiko zerrenda zenbakidunean erregistratutako boto-emaileak gutzira.
- Aurkeztutako Erroldako ziurtagiri berezien kopurua, Hauteskunde-Eroldan alta direnak.
- Aurkeztutako epai judizialak.
- Botoa eman duten ikuskatzaileak, nahiz eta Mahaiko Erroldako zerrendetan inskribaturik ez egon eta Mahaiko zerrenda zenbakidunean erregistratuta egon.

Era berean, bozketari eta Mahaiaren boto-zenbaketari buruzko gorabeherak eta kexak eta erreklamazioak jasoko dira, zerrendetako ordezkariak, hautagai-zerrendetako kideak, bere ahaldunek, ikuskatzaileak eta hautesleak eginak, baita Mahaiak horiei eta boto bereziei buruz hartutako arrazoizko erabakiak ere, baldin badaude.

Hautestontzitik ateratako botoen gutun-azalen kopurua eta Mahaiko zerrenda zenbakidunean erregistratutako boto-emaileena bat ez badatoz, horren berri emango da Bilkura-aktaren gorabeheren atalean.

Era berean, Bilkura-aktari gehituko dira ikuskatzaileen izendatzeko liburuxka-orriak edo izendapen kopiak eta, horien ezean, ikuskatzaileak Hauteskundeetako Mahaiburutzari aurkeztutako izendapen-agiriak.

Bilkura-akta bete eta gero, hautagai-zerrendetako ordezkari eta kide guztiek, baita bere ahaldunek eta ikuskatzaileak ere, Bozketaren Bilkura-aktan (Eredua: EHDM/8.3) edo horren antzeko agirietan jasotakoaren kopia doan eta berehala emateko eskubidea izango dute, eta Mahaiak ez dute eginbehar hori ez betetzeko aitzakiarik jartzerik izango.

Bukatzeko, hautesontziko boto-txartelak edonola apurtuko dira bertaratu direnen aurrean.

Hala ere, EZIN DIRA APURTU boto-txartel hauek:

- Baliogabeko bototzat hartutakoak (baliogabeko botoak).
- Erreklamazio edo zalantzaren bat jaso dutenak. Apurtuko ez diren boto-txartelekin haxe egin beharko da:
- Mahaiburutzak eta bi Mahaikidetzek boto-txartel horien atzealdean sinatuko dute.
- Bilkura-aktari gehituko dira (boto-zenbaketa bukatzean idatzi eta gero) eta 1. gutun-azalean sartuko dira.

a - Hauteskunde-agiriak banatzea gutun-azal zenbakidunetan (Eusko Legebiltzarrerako hauteskundeetarako buruzko 5/1990 Legearen 121. artikulua)

Boto-zenbaketa bukatu ondoren eta aipatu inprimaki guztiak bete eta gero, Mahaiak hauteskunde-agiriak banatzen hasiko da, lau gutun-azal berezietan, eta horietako bakoitzak haxe izango du:

1. gutun-azala (marroi kolorekoa) (Eredua: EHDM/8.5)

- Hauteskunde-mahaia eratzeko aktaren jatorrizkoa (Eredua: EHDM/8.1).
- Bilkura-aktaren jatorrizkoa (Eredua: EHDM/8.3).
- Mahaiko Hauteskunde-Erroldako zerrenda ziurtatuak.
- Boto-emaileen zerrenda zenbakiduna (Eredua: EHDM/8.4).
- Boto-txartelak, baliogabetzat jotakoak edo erreklamazioen bat izan dutenak.
- Hautesleek aurkeztutako Erroldako ziurtagiri bereziak eta epai judizialak.
- Ikuskatzaileak izendatzeari dagokionez, Mahaiburutzak jasotako liburuxka-orriak edo izendapen kopiak eta, horien ezean, ikuskatzaileek Mahaiari aurkeztutako izendapen-agiriak.

2. gutun-azala (marroi kolorekoa) (Eredua: EHDM/8.6)

- Hauteskunde-mahaia eratzeko aktaren hitzez-hitzezko kopia (Eredua: EHDM/8.1).
 - Bilkura-aktaren hitzez-hitzezko kopia, Mahaikideek egiaztatuta eta baimenduta (Eredua: EHDM/8.3).
- Bi kopiak sinatuko dituzte Mahaiburutzak, Mahaikidetzak eta ikuskatzaileak.

3. gutun-azala (marroi kolorekoa) (Eredua: EHDM/8.7), 2. gutun-azalaren agiri berdina izango ditu.

4. gutun-azala (marroi kolorekoa) (Eredua: EHDM/8.8), 2. gutun-azalaren agiri berdina izango ditu.

Gutun-azal guztiak itxi ondoren, Mahaiburutzak, Mahaikidetzak eta bertan dauden ikuskatzaileek gainean sinatuko dituzte, gutun-azalak ixteko hegala gurutzatuz.

b - Agiriak ematea (Eusko Legebiltzarrerako hauteskundeei buruzko 5/1990 Legearen 122. artikulua)

Agiriak bete ondoren, Mahaiburutza, Mahaikidetzak eta nahi duten ikuskatzaileak berehala joango dira Mahaiari dagokion Lehen Auzialdiko edo Bake Epaiketako egoitzara hauteskundeetako agiriak dituzten lau gutun-azalak uztera.

Egiteko hori bete ondoren, epaileak lau gutun-azaletan (marroi kolorekoak) sinatuko du, gutun-azala irekitzeko aldea gurutzatuz.

Epaileak aurkeztutako agiriak hartu izanaren egiaztagiria emango dio Mahaiburutzari, zenbatutako gutun-azalak zein egunetan eta ordutan eman dizkioten adieraziz (Eredua: EHDM/8.9).

ERANSKINA

HAUTESKUNDE-MAHAIAN EGONGO DIREN

AGIRIEN EREDUAK

